

Asia: VN/7624/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ydinenergilain 4 §:n ja 69 §:n sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ydinenergilain 4 §:n ja 69 §:n sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Naiset Rauhan Puolesta

Ulla Klötzer – ullaklotzer@yahoo.com

Lea Launokari – lea.launokari@nettilinja.fi

Millaisesta esityksestä on kyse?

Lainaus hallituksen esityksestä HE 24/2026 vp eduskunnalle ydinenergialaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi - ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

“Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ydinenergilaki sekä muutettaviksi säteilylakia, rikoslakia, sakon täytäntöönpanosta annettua lakia, painelaitelakia, kaivoslakia, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia, turvallisuusselvityslakia, pelastuslakia, kyberturvallisuuslakia, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, rakentamislakia, eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annettua lakia ja Säteilyturvakeskuksesta annettua lakia. Samalla nykyinen ydinenergilaki kumottaisiin.”

Kyse on siis merkittävästä lakimuutospaketista.

Demokratia ja parlamentarismi

Lausuntopyyntöön taustatiedoissa todetaan, että "Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. ... Lausuntoaika on ohjeistettua vähimmäisaikaa lyhyempi siksi, että hankkeen pääasialliset vaikutukset ovat selvitettävissä helposti ja nopeasti."

Yllä oleva lainaus lausuntopyyntöön taustatiedoista on syvä loukkaus Suomen demokratiaa ja parlamentarismia vastaan.

Lausuntokierros on erityisen lyhyt, ja valmistelu on tehty salassa. Tämä estää vakavasti demokratian toteutumisen, laajan avoimen valmistelun ja parlamentaarisen käsittelyn.

Esityksen myötä poistettaisiin Suomen lainsäädännöstä selkeä kansallinen kieltö, joka estää ydinräjähteiden tuomisen, kuljettamisen, hallussapidon ja sijoittamisen Suomen alueelle. Tällainen muutos, joka avaa mahdollisuuden vieraan maan/vieraiden maiden ydinaseille, ei ole pelkästään tekninen tai juridinen läpihuutojuttu, vaan laajakantoinen kohtalokas poliittinen linjanmuutos.

Suomi on vuosikymmenten ajan ollut sitoutunut siihen, ettei sen alueella sallita ydinaseita. Tämä linja on ollut arvostettu osa Suomen kansainvälistä identiteettiä, vastuullista turvallisuuspolitiikkaa sekä pyrkimystä edistää ydinaseriisuntaa YK:n periaatteiden mukaisesti. Ydinaseettomuus on edustanut Suomen itsenäistä turvallisuuspoliittista päätöksentekoa.

On myös merkille pantavaa, että Suomen liittyessä NATOon vuonna 2023 korostettiin julkisessa keskustelussa ja poliittisissa linjauksissa, ettei jäsenyys tarkoita ydinaseiden sijoittamista Suomeen. Kansalaisille uskoteltiin, että Suomi säilyttää asemansa ydinaseettomana maana ja, että päätösvalta tässä asiassa on suomalaisten käsissä. Tämä oli siis pelkkää silmänlumetta ja kansalaisten pettämistä.

Nyt lakiesityksen perusteluissa viitataan muuttuneeseen turvallisuusympäristöön sekä tarpeeseen mahdollistaa NATO-pelotteen täysimääräinen hyödyntäminen. Mitään uskottavaa konkreettista analyysiä ei ole kuitenkaan esitetty miksi nykyinen lainsäädäntö muodostaisi esteen Suomen puolustukselle tai NATOn yhteiselle puolustukselle.

Lisäksi on todettu julkisuudessa, ettei yksityiskohtia NATOn ydinpelotteesta voida käsitellä avoimesti, koska on kyse sotilaallisesta suunnittelusta. Kun keskeiset perusteet pidetään salaisina, syntyy demokraattisen päätöksenteon kannalta syvästi huolestuttava tilanne. Ydinenergialain muutoksen kokonaisarviointi edellyttää, että eduskunnalla on täysimittainen mahdollisuus arvioida muutoksen tarpeellisuutta ja laajakantoisia vaikutuksia riittävän tiedon pohjalta.

Esityksen kiireellinen aikataulu herättää myös epäilyksiä ja kysymyksiä. Esityksessä todetaan lakien olevan tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Esityksessä ei kuitenkaan esitetä sellaista välitöntä konkreettista turvallisuusuhkaa, joka perustelisi näin laajakantoisen turvallisuuspoliittisen linjauksen muuttamista kiireelliseksi, demokratian toteutumista loukkaavalla käsittelyllä.

Näin syvällinen muutos Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa vaatii, paitsi demokraattista eduskuntakäsittelyä, myös avointa, julkista kansalaiskeskustelua, jossa arvioidaan ydinaseiden kaikki vaikutukset ihmisiin, ympäristöön, kansainväliseen asemaan sekä turvallisuuteen sanan oikeassa merkityksessä. Sellainen prosessi vaatii aikaa ja huolellisuutta.

Suomen ydinaseettomuudesta luopuminen on kauaskantoinen turvallisuuspoliittinen ratkaisu. Se vaatii vahvaa parlamentaarista kontrollia ja erityisen vahvaa demokraattista legitimizeettiä, jotka tämän esityksen valmistelussa puuttuvat täysin.

Humanitaarinen näkökulma

Päätettäessä ydinaseiden sallimisesta Suomeen on myös otettava huomioon kaikki humanitaariset näkökohdat.

Ydinaseet ovat joukkotuhoaseita. Niiden käyttämistä pidetään rikoksena ihmiskuntaa vastaan.

Joukkotuhoaseiden käyttö rikkoo kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja sota-oikeuden peruseriaatteita, kuten erotteluperiaatetta (sotilaskohteiden ja siviilien erottaminen) ja suhteellisuusperiaatetta.

Ydinaseet aiheuttavat laajamittaisia katastrofaalisia ja umpimähkäisiä humanitaarisia seurauksia; välittömiä joukkouhreja, pitkäaikaisia säteilytauteja ja ympäristötuhoja, joiden vaikutukset kestävät sukupolvien ajan. Yksi ainoa räjähdys voi tappaa satojatuhansia ihmisiä, estää lääketieteellisen avun saamisen ja laukaisee maailmanlaajuisen pakolaiskriisin. Alueellinenkin ydinsota vaikuttaisi maapallon ilmastoon ydintalvena ja aiheuttaisi laajalle levinneen nälänhädän. Se vaarantaisi koko ihmiskunnan tulevaisuuden.

YK:n Ydinaseiden kieltosopimus (TPNW), joka on 96 maan allekirjoittama, alleviivaa, että ydinaseet ovat moraalisesti ja käytännössä kestämaton turvallisuusväline.

Eskalaatoriski ja ydinasevarustelu

On ilmeistä, että ydinaseet Suomen alueella tarkoittaisivat ydinkonfliktin syttyessä Suomen alueen muuttumista ydinaseiden kohteeksi. Maaperäämme voitaisiin käyttää ensi-iskun toteuttamiseen, joka olisi historiallinen rikos ihmisyyttä vastaan. Suomi voisi olla myös ydinsodan ensimmäisiä kohteita. Ydinsodassa ei ole voittajia, ainoastaan häviäjiä.

Kaikki ydinaseisiin liittyvä toiminta Suomessa muodostaa vakavan eskalaatoriskin, jonka vuoksi hallituksen lakimuutosesitystä ei tule hyväksyä.

On pidettävä mielessä, että Yhdysvaltain ja Venäjän välinen viimeinen ydinaseiden määrää rajoittava sopimus, Uusi START (New Strategic Arms Reduction Treaty), umpeutui 5. helmikuuta 2026 ilman

jatkoaikaa tai korvaavaa sopimusta. Se avaa ovet uudelle varustelulle Yhdysvalloissa ja Venäjällä ja siten myös muissa ydinaseissa.

Tähän varusteluun Ranska on nyt ilmoittautunut mukaan. Ranska aikoo kasvattaa ydinasearsenaaliaan ja tarjoaa ydinpelotteensa vahvistamista tietyille eurooppalaisille liittolaisille, myös Pohjoismaille.

Suomesta saattaisi tulla kahden maan, Yhdysvaltain sekä Ranskan ydinaserenki.

Venäjä olisi näin ollen tilanteessa jossa läntinen arktinen alue, Pohjoismaat sekä Suomi, jolla on yli 1.300 kilometriä NATO:n itärajaa, olisivat ydinasealueita. Tähän Venäjä ei voi vastata muuten kuin varustautumalla.

Nykyinen geopoliittinen tilanne, Yhdysvaltojen täysin arvaamaton, muista liittolaisista piittaamaton ja kansainvälisiä sopimuksia rikkova käyttäytyminen, sekä Ranskan aiheet ydinpelotteen laajentamisesta, on perinpohjaisesti analysoitava lakiesityksen käsittelyssä ja myöskin arvioitava avoimesti julkisuudessa.

YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1540 velvoittaa jäsenmaitaan estämään joukkotuhoaseiden leviämisen.

Jos Yhdysvallat ja Ranska lisäävät ydinasekapasiteettiaan ja Suomi avaa mahdollisuuden näiden aseiden sijoittamiseen tai kuljettamiseen alueellaan, Suomi on avaamassa maaperänsä joukkotuhoaseiden leviämiseen.

Ydinaseiden leviämisen estämissopimus (NPT), joka tuli voimaan vuonna 1970, ja joka on Suomen allekirjoittama, velvoittaa laillisesti viisi ydinasevaltiota (Kiina, Ranska, Venäjä, Iso-Britannia, Yhdysvallat) käymään vilpittömässä mielessä neuvotteluja ydinaseriisunnasta. Artikla VI edellyttää asevarustelukilvan lopettamista ja ydinaseiden vähentämistä, tavoitteena ydinaseiden täydellinen poistaminen.

Oikeudellisessa velvoitteessa (artikla VI) sopimus määrää, että osapuolten on jatkettava neuvotteluja ydinasevarustelukilvan lopettamiseksi ja ydinaseriisunnan saavuttamiseksi.

Jos hallituksen ydinenergialakiesitys hyväksytään, rikkoo Suomi räikeästi allekirjoittamaansa NPT sopimusta kun Yhdysvallat ja Ranska nyt modernisoivat ja kasvattavat ydinasearsenaaliaan ja asettaisivat niitä Suomen käytettäväksi.

Tällainen räikeä muutos Suomen ulkopoliittiseen linjaukseen vaatii laaja julkista ja juridista keskustelua.

Ydinaseet - uraanin louhinnasta ydinaseiden käytöstä poistamiseen

Ydinaseiden hyväksyminen Suomen alueella - kuten muualla - ei ole pelkkä ulko- ja turvallisuuspoliittinen kysymys.

Ydinaseiden koko elinkaari on erittäin ongelmallinen. Se aiheuttaa pitkäaikaisia ympäristö-, terveys-, taloudellisia ja turvallisuusriskejä aina uraanin louhinnasta ydinaseiden purkamiseen.

Prosessiin kuuluu uraanin louhinta, räjähteiden tuotanto, ydinkärkien valmistus, varastointi ja lopulta purkaminen. Radioaktiivinen saastuminen on mahdollista jokaisessa vaiheessa.

Uraanin louhinta aiheuttaa merkittäviä terveys- ja ympäristöriskejä sekä sen kemiallisen myrkyllisyyden että sen radioaktiivisuuden vuoksi. Riskit liittyvät pääasiassa altistumiseen radonkaasuun, radioaktiiviseen pölyyn sekä kaivosjätteen aiheuttamaan veden ja maaperän saastumiseen.

Plutoniumin ja muiden halkeavien materiaalien tuotanto ydinaseisiin aiheuttaa pitkäaikaista radioaktiivista saastumista. Tuotantolaitosten, kuten Ison-Britannian tai Yhdysvaltojen ja Venäjän laitosten työntekijät ja yhteisöt ovat todistetusti altistuneet suurille säteilyannoksille.

Ydinaseiden valmistukseen tarvittavia materiaaleja, erityisesti plutoniumia, on vartioitava tuhansia vuosia. Näiden materiaalien kuljettaminen aiheuttaa kohtuuttoman riskin ihmisille ja ympäristölle. Lisäksi ne ovat potentiaalisia terroristikohteita.

Ydinaseet vanhenevat, mikä edellyttää jatkuvaa ja kallista huoltoa turvallisuuden varmistamiseksi.

Ydinmateriaalisyklin aikana syntyvälle korkea-aktiivisen jätteen loppusijoitukselle ei löydy yleisesti hyväksyttyä, lopullista ratkaisua. Vaikka jäte loppusijoitettaisiin geologisiin loppusijoitustiloihin, se on vaarallista ihmisille ja ympäristölle kymmeniä, jopa satoja tuhansia vuosia.

Lähes kaikki yhdeksästä ydinasevaltiosta – Yhdysvallat, Venäjä, Iso-Britannia, Ranska, Kiina, Intia, Pakistan, Korean demokraattinen kansantasavalta (Pohjois-Korea) ja Israel – jatkoivat intensiivisiä ydinaseiden modernisointiohjelmia vuonna 2024 päivittämällä olemassa olevia aseita ja lisäämällä uudempia versioita.

Ydinriskit kasvavat uuden asevarustelukilvan myötä.

Ydinaseiden rakentamiseen, ylläpitoon ja modernisointiin tarvittavat taloudelliset investoinnit ovat valtavat.

Maailmanlaajuiset ydinaseenot ylittivät 100 miljardia dollaria vuonna 2024, ja jyrkkä nousutrendi jatkuu kaikkien ydinasevaltion modernisointipyrkimysten vauhdittamana.

Tämä raha on pois välttämättömistä terveys-, koulutus- ja sosiaalipalveluista sekä kestävä kehityksen teknologioista.

Kaikki nämä kohdat vaativat syvällistä pohdintaa uutta ydinenergialakia käsiteltäessä. Jokainen kansanedustaja, joka tukee esitystä kantaa vastuun kaikista ydinaseisiin liittyvistä ongelmista ja seurauksista.

Suomen kansainvälinen maine ja uskottavuus

Suomi on pitkään toiminut ydinaseriisunnan ja asevalvonnan edelläkävijänä.

Korkeasti arvostettu presidentti Urho Kekkonen ajoi aktiivisesti Pohjoismaiden ydinaseetonta vyöhykettä osana Suomen turvallisuuspolitiikkaa.

Lisäksi vuoden 1975 ETYK-huippukokous oli hänen pitkän ulkopoliittisen uransa huipentuma. Konferenssi vahvisti Suomen puolueettomuuspolitiikkaa. Kekkonen toimi isäntänä suurvaltojen johtajille. Se oli suuri kansainvälinen näytönpaikka, joka vakautti Suomen asemaa kylmän sodan aikana. Konferenssi oli osoitus Suomen kyvystä toimia idän ja lännen välisenä sillanrakentajana.

Nykyisen lainsäädännön muuttaminen ydinaseet sallivaksi heikentäisi merkittävästi Suomen uskottavuutta rauhantahtoisena toimijana ja kansainvälisen vakauden edistäjänä. Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa maailma tarvitsee kipeästi rauhan ja vuoropuhelun rakentajia.

Ydinenergialakiesityksen hyväksyminen tarkoittaisi Suomen rauhaa rakentavan maineen tuhoamista.

Päätelmä - rauha ja diplomatia ensisijaisina keinoina

Suomen turvallisuuspolitiikan vahvuutena on perinteisesti ollut laaja parlamentaarinen tuki, demokraattisten menettelytapojen turvaaminen sekä kansalaisten kytkeminen ja luottamus päätöksentekoon.

Voimassa oleva lainsäädäntö on tähän asti yksiselitteisesti kieltänyt ydinräjähteiden tuomisen, kuljettamisen ja hallussapidon Suomen alueella. Esitetty lakimuutos merkitsisi tästä linjasta luopumista ja siten laajakantoista turvallisuuspoliittista muutosta.

Tällainen linjanmuutos edellyttää legitimitietin saavuttamiseksi avointa käsittelyä.

Naiset Rauhan Puolesta liike katsoo, että näin kauaskantoista muutosta Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ei tule tehdä ilman perusteellista parlamentaarista käsittelyä, laajaa, avointa yhteiskunnallista keskustelua sekä kansalaisten kuulemista. Suomen ydinaseettomuudesta luopuminen on kohtalokas turvallisuuspoliittinen ratkaisu, joka edellyttää huomattavasti vahvempaa demokraattista legitimitettä kuin mitä esityksen valmistelussa on nähtävissä.

Edellä esitetyin perustein katsomme, että hallituksen esitystä ei tule missään nimessä edistää tässä muodossa. Suomen on säilytettävä ydinaseeton linjansa sekä pitää kiinni itsenäisestä päätösvalloistaan kaikissa ydinaseisiin liittyvissä kysymyksissä.

Suomen etu on pyrkiä jännitteiden lieventämiseen, vakauteen ja diplomatiaan.

Kaikki puolustusratkaisut on toteutettava siten, että ne eivät lisää sotilaallisia jännitteitä. Suomen turvallisuus perustuu rauhaan, vakauteen ja avoimeen vuoropuheluun, ei ydinaseisiin tai niiden läsnäolon mahdollistamiseen.

Diplomatia ja kansainväliset sopimukset tulee asettaa etusijalle ydinaseriisunnan ja turvallisuuden varmistamiseksi!

Lea Launokari

Naiset Rauhan Puolesta, Ulla Klötzer ja Lea Launokari